

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

23 juni 2006

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse
Economische Unie en de regering van de Volksrepubliek China
inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen,
en met het protocol bij de overeenkomst, ondertekend in Peking op 6 juni 2005**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Stern Demeulenaere**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;
de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;
de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke;
de heren Gilbert Bossuyt, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Temsamani.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete, mevrouw Linda Vissers;
de heren Hubert Brouns, Ludwig Caluwé, Stefaan De Clerck, mevrouw Trees Merckx-Van Goey;
de heren Louis Bril, Jean-Marie Dedecker, Marc van den Abeelen;
de heren Bart Caron, Kurt De Loor, Jacky Maes.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;
de heer Jan Loones.

Zie:

874 (2005-2006)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel.....	4
II. Bespreking	4
II.1. Vragen en opmerkingen van de leden	4
1.1. Tussenkoms van de heer John Vrancken	4
1.2. Tussenkoms van de heer Koen Van den Heuvel	5
1.3. Tussenkoms van de heer Luk Van Nieuwenhuysen	5
II.2. Antwoorden van de minister	5
II.3. Slotbemerkingen	7
III. Stemmingen	7
III.1. Artikelsgewijze stemming.....	7
III.2. Stemming over het geheel.....	8

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme werd op datum van dinsdag 20 juni 2006 het ontwerp van instemmingsdecreet bij de BLEU-investeringsbeschermingsovereenkomst met China en het daarbij horende protocol (ondertekend in Peking op 6 juni 2005), na bespreking, bij unanimitie aangenomen. Het voorzitterschap van de commissie werd waargenomen door de heer Luk Van Nieuwenhuysen, in zijn hoedanigheid van commissielid met de hoogste anciënniteit in dienstjaren.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW FIENTJE MOERMAN, VICE-MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP, INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL

Bij de aanvang van haar uiteenzetting wijst minister *Fientje Moerman* erop dat de BLEU (Belgisch-Luxemburgse Economische Unie) de voorbije dertig jaar geregeld overeenkomsten inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen heeft afgesloten met landen die geen lid zijn van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling). Het gemengde karakter van die BLEU-overeenkomsten (naar intern Belgisch recht), werd vastgesteld door de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB) van 31 mei 1994. Het is overigens ook in de schoot van de ICBB dat werd afgesproken om een hele reeks achterstallige verdragen versneld goed te keuren, kwestie van het Belgische internationaal imago op te poetsen.

De vandaag voorliggende BLEU-overeenkomst met de regering van de Volksrepubliek China, werd door de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd op 12 mei 2006. Het gaat daarbij andermaal om de BLEU-typetekst die dateert van 29 juni 1994, zoals die ook door de toenmalige Vlaamse Regering werd goedgekeurd. De minister vestigt er daarbij de aandacht op dat de Chinese partner niet heeft ingestemd met de milieu- en arbeidsclausules waarmee de typetekst sinds enkele jaren standaard wordt aangevuld. Als compensatie voor het niet opnemen van die clausules in de investeringsbeschermingsovereenkomst werd echter gelijktijdig met de BLEU-overeenkomst een ‘memorandum of understanding’ betreffende samenwerking op het vlak van werkgelegenheid, arbeid,

sociaal overleg en sociale zaken ondertekend. Aan Belgische zijde gebeurde dit door de federale ministers van Werk en Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Minister Moerman wijst er verder op dat de inhoud van de BLEU-typetekst, die grotendeels dateert uit 1994, momenteel het voorwerp van bespreking uitmaakt tussen de verschillende regionale regeringen, de federale regering en de Luxemburgse regering. Het is daarbij onder andere de bedoeling om in de nieuwe basistekst de milieu- en arbeidsclausule standaard op te nemen. Van zodra er een akkoord is over die nieuwe typetekst, zal het parlement hiervan in kennis worden gebracht.

Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden dan ook om de hen voorgelegde overeenkomst te willen goedkeuren.

II. BESPREKING

II.1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Tussenkomen van de heer John Vrancken

De heer *John Vrancken* stelt vast dat, spijts het voorliggende decreet en diverse andere akkoorden, handel drijven met China nog steeds specifieke risico's inhoudt. Diverse omgevingsfactoren maken van China soms een verre van aantrekkelijke handelspartner. Zo geldt daar nog steeds een behoorlijk strakke regelgeving, die in essentie nog altijd gestoeld is op een marxistisch-leninistische staatsstructuur. Een ander niet te onderschatten risico is gelegen in de export van onze knowhow naar China. De Chinese wetgeving inzake intellectuele en industriële eigendomsrechten blijkt namelijk nogal ondoordringelijk en weinig betrouwbaar te zijn. Zo bracht het weekblad *Knack* op 3 mei 2006 het verhaal van een West-Vlaamse bedrijfsleider die meer dan twee jaar geleden een merknaam geregistreerd had voor de Chinese markt. Toen hij die registratie wilde hernieuwen, stuurde de bevoegde ambtenaar hem echter wandelen. Een van zijn ex-werknemers bleek de merknaam al in zijn plaats geregistreerd te hebben. De zaak is ondertussen aanhangig gemaakt voor een Chinese rechtbank, maar ze illustreert wel de broosheid van dergelijke registraties in China.

De heer Vrancken constateert dan ook dat het aangaan van overeenkomsten met China één zaak is, maar dat het laten respecteren daarvan een heel

ander verhaal is. Dit betekent zeker niet dat Vlaanderen de Chinese markt dan maar niet moet gaan verkennen of de daar aanwezige opportuniteiten links moet laten liggen, maar het noopt toch wel tot enige voorzichtigheid, met name voor wat de bescherming van het industriële eigendomsrecht betreft en voor de reële waarde en betekenis die moet worden gehecht aan de overeenkomsten die worden afgesloten met China. De Chinese overheid mag in april 2005 dan wel een eigen Witboek Intellectueel Eigendomsrecht hebben voorgesteld, in de praktijk blijkt dit heel vaak dode letter. Het respect voor de eigen regels, zowel als voor de internationaal afgesproken regels, ligt in China met andere woorden niet bijster hoog. Voor wat dat laatste betreft wordt in de memorie van toelichting bij het voorliggende instemmingsdecreet trouwens erkend dat China de verdragen inzake de mensenrechten al evenmin naleeft. De heer Vrancken citeert: “Ondanks die positieve stappen komen nog steeds ernstige schendingen van de mensenrechten voor zoals marteling, slechte behandeling van gevangenen, gedwongen bekentenissen en willekeurige arrestaties. De regering legt zware beperkingen op inzake de vrijheid van meningsuiting en van vergadering en inzake arbeidsrechten. De behandeling van dissidenten, etnische en religieuze minderheden en aanhangers van spirituele groepen zoals de Falun Gong en de grootschalige toepassing van de doodstraf blijven problematisch [...]”. In het licht hiervan rijst bij de heer Vrancken dan ook de vraag of en hoe Vlaanderen de in het voorliggende BLEU-akkoord vervatte verplichtingen ooit hard zal kunnen maken tegenover de Chinese partner. De in het akkoord vervatte geschillenregeling – die mee voorziet in tussenkomst van de overheid van het land van een benadeelde investeerder – is immers niet bepaald sterk te noemen. Zal de Vlaamse overheid haar gewicht in de schaal kunnen leggen om eventuele geschillen in het voordeel van onze KMO's te kunnen beslechten?

1.2. *Tussenkomst van de heer Koen Van den Heuvel*

De heer *Koen Van den Heuvel* wijst erop dat in het SERV-advies bij het ontwerp van decreet betreurd wordt dat de Chinese partner niet kon instemmen met de normalerwijze in de type-overeenkomst van de BLEU opgenomen arbeids- en milieuclausules. Hij stelt ook vast dat de SERV aan de Vlaamse Regering gevraagd heeft om te onderzoeken of en hoe er zowel voor milieu als voor arbeid een samenwerking met China kan worden opgezet vanuit het Kennis-

centrum Vlaamse Sociale Partners. Op die domeinen beschikt Vlaanderen immers over de nodige expertise om toekomstgerichte acties op het getouw zetten. De heer Van den Heuvel had van de minister dan ook graag vernomen of de Vlaamse Regering dit advies ter harte neemt, dan wel of ze zich gewoon zal aansluiten bij de initiatieven terzake van de federale overheid. Dit laatste zou wat jammer zijn, aangezien uit de memorie van toelichting blijkt dat het bij de Belgisch-Chinese betrekkingen de facto overwegend om Vlaams-Chinese betrekkingen gaat.

1.3. *Tussenkomst van de heer Luk Van Nieuwenhuysen*

Verwijzend naar een eerdere commissiezitting met de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid, de heer Geert Bourgeois, laat de heer *Luk Van Nieuwenhuysen* opmerken dat het blijkbaar niet enkel de centrale Chinese overheid is die het moeilijk heeft met de Belgische regio's, maar dat ook de Belgische federale overheid het regio-gegeven al eens durft te negeren. De heer Luk Van Nieuwenhuysen verwijst daarbij meer in het bijzonder naar de door de federale overheidsdiensten eigenmachtig opgestelde memoranda betreffende samenwerking op het vlak van het leefmilieu en van arbeid en sociale zaken. Voor wat het memorandum over arbeid en tewerkstelling betreft, heeft de Vlaamse Regering in juni 2005 wel haar goedkeuring verleend, maar zulks is niet gebeurd voor het memorandum inzake samenwerking in milieuaangelegenheden. Over dit laatste – een vrijwel volledig gewestelijke bevoegdheid – kon geen overeenstemming bereikt worden tussen het federale en het Vlaamse niveau. Van de minister had de heer Van Nieuwenhuysen dan ook graag vernomen waar hier nu precies de grote knelpunten liggen tussen de twee bevoegdheidsniveaus en hoe men dit denkt op te lossen.

II.2. Antwoorden van de minister

In haar antwoord wenst minister *Fientje Moerman* eerst en vooral te benadrukken dat Vlaanderen al heel wat weg heeft afgelegd voor wat zijn relaties met China betreft. Ter staving hiervan haalt ze aan dat zelfs de Chinese ambassadeur publiekelijk stelt dat Vlaanderen één van de weinige entiteiten is die een duidelijke strategie heeft ten aanzien van China. Tegelijk wijst de minister erop dat bezoevende Vlaamse delegaties in China wel degelijk nut-

tige contacten kunnen leggen, zelfs al krijgen ze niet altijd hun formele tegenhangers binnen de Chinese regering te spreken. Zulks sluit overigens geenszins uit dat ook de federale regering daar actief zou zijn. Ook de stad Bree, de provincie Oost-Vlaanderen (die een geprivilegieerde relatie heeft weten op te bouwen met de Noord-Chinese provincie Hebei) en de provincie Antwerpen, om er maar enkele te noemen, ontplooiën trouwens activiteiten in China. De minister juicht die veelheid aan initiatieven ook toe, het gaat immers om een immens land met 1,3 miljard inwoners.

In antwoord op de door de heer Vrancken geformuleerde bedenkingen nopens de problematische bescherming van de intellectuele eigendomsrechten in China, wijst de minister erop dat de voorliggende overeenkomst precies essentieel is om een betere bescherming te verzekeren van de Vlaamse investeringen én de knowhow. Dit soort van BLEU-overeenkomsten is met name van wezenlijk belang voor de economische betrekkingen met niet-OESO-landen. Binnen de OESO-structuur zijn immers andere beschermingsmechanismen voorhanden. Verder wijst de minister erop dat de intellectuele eigendom niet louter een Vlaamse of een Belgische kwestie is, maar in de eerste plaats een mondiale kwestie is. Bij zijn toetreding – in 2001 – tot de Wereldhandelsorganisatie (WHO), heeft China de verplichting op zich genomen om zijn rechtssysteem aan te passen aan de internationaal aanvaarde normen inzake intellectuele eigendom. Dit meer bepaald overeenkomstig het TRIPS-akkoord, voluit het Agreement on Trade Related Intellectual Property Rights. Dit vormt immers één van de drie pijlers van de WHO. China is sindsdien ook effectief bezig om op alle niveaus wetten en regelingen te ontwikkelen die de intellectuele eigendomsrechten beschermen. In het hoogste gerechtshof van China is ook een speciale kamer opgericht ter bescherming van intellectuele eigendomsrechten. De kamer in kwestie wordt trouwens geleid door een rechter die is afgestudeerd aan de Universiteit Gent.

Anderzijds heeft de minister er ook geen moeite mee om te erkennen dat er nog een wereld van verschil kan bestaan tussen het opstellen van een juridisch kader met instrumenten voor de centrale juridische afdwingbaarheid enerzijds en de concrete toepassing van een en ander op het terrein anderzijds, zeker voor wat kleine bedrijven betreft. Daarom is het ook zo belangrijk om over een betrouwbare partner te beschikken bij het zaken doen met China. Daarbij

kunnen het netwerk en de expertise van Flanders Investment & Trade een efficiënt hulpmiddel zijn. Voorkomen is immers beter dan genezen.

Ook een ander element dat de minister niet onvermeld wil laten, is belangrijk in deze discussie. Vlaamse bedrijven, en zeker de kleine bedrijven, vragen niet altijd patenten aan. Het gros van de octrooien wordt genomen door slechts een tiental bedrijven in Vlaanderen. Om daaraan te helpen remediëren heeft de minister naar aanleiding van de begrotingscontrole 2006 een half miljoen euro ingeschreven op de begroting, teneinde een instrument uit te werken dat het de bedrijven financieel makkelijker moet maken om internationale octrooibeschermt te nemen. Een eerste piste daarbij, is die van de adviesverlening. Bedrijven moeten advies kunnen inwinnen over de manier waarop ze best hun intellectuele eigendom kunnen laten beschermen. Een octrooi is immers niet altijd de meest aangewezen oplossing. Deze adviesvraag zou door de overheid financieel gesteund moeten kunnen worden via het Budget voor Economische Advies (BEA). Een tweede piste slaat op het stadium waarin men beslist heeft om een octrooi te nemen. De kost voor het nemen van een octrooi kan vrij hoog oplopen tot een bedrag van gemakkelijk 30.000 euro. Het is daarbij de bedoeling dat de overheid subsidiërend zou optreden ten aanzien van de instapkosten voor het octrooi, maar niet ten aanzien van de instandhoudingskosten. Die laatste moeten jaarlijks betaald worden en liggen relatief laag. De overheid wil met andere woorden vooral drempelverlagend optreden ten aanzien van de Vlaamse KMO's. Die maatregel zal zeker ook relevant zijn ten aanzien van de Chinese markt.

Een ander gegeven dat men hierbij evenmin uit het oog mag verliezen, is dat China zelf razendsnel evolueert naar een kenniseconomie. Naarmate het land zelf meer vindingen heeft, heeft het er ipso facto ook meer belang bij om die effectief te laten beschermen. Als China echter de eigendomsrechten van buitenlandse bedrijven niet afdoende beschermt, loopt het zelf het risico dat men het ook elders niet zo nauw zal nemen met de intellectuele eigendomsrechten van Chinese ondernemingen. China wordt met andere woorden ook belanghebbende partij voor een goede wereldwijde bescherming van de intellectuele eigendom.

Verder wijst de minister erop dat artikel 2 van de BLEU-overeenkomst voorziet dat de investeringen van de investeerders van een overeenkomstsluitende partij op het grondgebied van een andere overeen-

komstsluitende partij voortdurende zekerheid en bescherming moeten genieten. Artikel 1.2 definieert investeringen als alle soorten vermogensbestanddelen die worden geïnvesteerd door investeerders van een overeenkomstsluitende partij op het grondgebied van een andere overeenkomstsluitende partij, overeenkomstig de wet- en regelgeving van die laatst genoemde. De minister citeert verder: “Als investeringen in de zin van die overeenkomst gelden in het bijzonder, doch niet uitsluitend [...] (d.) auteursrechten, industriële eigendomsrechten, technische werkwijzen, handelsnamen, knowhow en goodwill.”. De vermelding “doch niet uitsluitend” wijst er op dat de opsomming niet exhaustief is en kan worden aangevuld volgens de internationaal geldende regels en gebruiken; alle internationale arbitragecolleges zijn het erover eens dat ook octrooien daartoe behoren.

Naast het reeds eerder genoemde feit dat China zelf ook zijn eigen vindingen beschermd wil zien, vormt het in China nog altijd voorkomende fenomeen van schending van het intellectueel eigendomsrecht, trouwens ook nog in een ander opzicht een ernstig economisch probleem voor dat land. Veel buitenlandse bedrijven investeren immers in China, maar zeker niet met hun laatste technologie, precies om te vermijden dat die wordt gekopieerd. Voor de minister is het dan ook duidelijk dat er in China nog heel wat werk aan de winkel is inzake de bescherming van de intellectuele eigendom. Daarom moeten de Vlaamse bedrijven een efficiënt systeem van samenwerking met Chinese partners ontwikkelen, waarbij contractueel sluitend wordt vastgelegd dat de knowhow bij die Vlaamse bedrijven blijft berusten.

Minister Moerman wijst er verder nog op dat de echt belangrijke onderhandelingen op het vlak van intellectuele eigendomsrechten door de Europese Commissie – namens alle landen van de Unie – worden gevoerd in de schoot van de Wereldhandelsorganisatie. De Europese Commissie zal het thema van de intellectuele eigendomsrechten trouwens binnenkort ook als rondetafelonderwerp op de agenda plaatsen tijdens de zogenaamde ‘Chinaconferentie’ van 7 juli 2006. Voorafgaandelijk zal daarover een bevraging worden gericht aan de bedrijven. De Europese Commissie wil langs die weg informatie verzamelen aangaande de problemen met intellectuele eigendom die de bedrijven ondervinden in hun handelsrelaties met China. Flanders Investment & Trade draagt zijn steentje bij aan dit initiatief. Volgens de Europees Commissaris voor Externe Handel, de heer Peter Mandelson, wordt China hoe dan ook dé economi-

sche topprioriteit voor de Europese Unie. Hij wil in de herfst van dit jaar een nota publiceren over handel en investeringen in China. En die nota zal ook focussen op de kwestie van de bescherming van de intellectuele eigendom.

De minister komt dan tot het tweede element van de vraag van de heer Vrancken; de situatie van de mensenrechten in China. Dat er dienaangaande problemen zijn in China, is een algemeen bekend gegeven. De minister verwijst naar het die dag in De Standaard verschenen interview met de voormalige Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Madeleine Albright. Ook zij erkent daarin dat een land noodzakelijkerwijze internationale relaties moet aangaan om zijn – ethische – doelstellingen te kunnen verwezenlijken. Er moet in de internationale politiek dus wel degelijk een zekere dosis van realisme aan de dag gelegd worden. Zonder contacten is er immers helemaal geen dialoog mogelijk. Ook voor wat de handelsrelaties met China (en vele andere landen) betreft, zullen we altijd met dat spanningsveld af te rekenen krijgen.

II.3. Slotbemerkingen

Replicerend op dat laatste beaamt de heer *John Vrancken* dat hij zich ook deels kan terugvinden in de door de minister vermelde realistische aanpak. In dat opzicht kan het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet een goede eerste stap zijn om op termijn tot een zeer uitgebreide bescherming van de investeringen, van welke aard ook, te komen. Tegelijk kan het mee aanleiding geven tot een verbetering van de mensenrechten en de arbeidsvoorwaarden in het partnerland. Het kan dus maar een positieve evolutie bevorderen.

III. STEMMINGEN

III.1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

III.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de Volksrepubliek China inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, en met het protocol bij de overeenkomst, ondertekend in Peking op 6 juni 2005, tenslotte eveneens aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Stern
DEMEULENAERE

Karim
VAN OVERMEIRE
